

FORUM NIEUWJAARSENQUÊTE

ONDERNEMERS GEVEN KABINET EEN DIKKE VOLDOENDE

Op de valreep toch nog erkenning voor het kabinet-Rutte-Asscher. Dat is de uitkomst van de Forum Nieuwjaarsenquête van 2017. Toch klinkt er ook stevige kritiek.

Het is een genegenheid die heeft moeten groeien. Maar nu, in de nadagen van het kabinet en in het zicht van de verkiezingen, bekennen ondernemers alsnog hun liefde voor Rutte-II. Zestig procent van de ondernemers geeft aan tevreden tot zeer tevreden te zijn over het beleid dat het kabinet de afgelopen vier jaar heeft gevoerd. Slechts 5 procent is zeer ontevreden.

GEEN EENVOUDIGE KLUS

Veel ondernemers zien in dat het geen eenvoudige klus is geweest om deze kabinetsperiode tot een goed einde te brengen. 'Ik ben tevreden omdat het kabinet erin is geslaagd met voortdurend wisselende coalities beleid te maken. Dit is goed omdat het stabiliteit brengt', stelt een ondernemer. Een ander meldt respect te hebben dat 'twee onderling behoorlijk verschillende partijen de handen

ineenslaan en er het beste van maken in het belang van het totale land.'

EERSTE ECHTE VOLDOENDE

Daarmee verdient de ploeg van Rutte volgens ondernemers dit jaar een 6,3 als rapportcijfer. De eerste echte voldoende van de afgelopen jaren. Heel wat beter in elk geval dan de 4,9 waarmee het kabinet van start ging in 2014. Ondernemers die terugkijken, zien een ploeg die 'pragmatisch, rustig en fatsoenlijk is.' Die 'doet wat is afgesproken'. Een kabinet dat 'de moed heeft gehad om hervormingen in te zetten' en 'de pijn van het bezuinigen redelijk heeft verdeeld.'

COMEBACK VOOR VVD

Eenzelfde comeback maakt de VVD als dé ondernemerspartij. Waar in 2014 nog maar 25 procent van de ondernemers overwoog om op

de VVD te stemmen en het vorig jaar nog zo'n 40 procent was, is dat nu 47 procent. Gevolg is wel dat oppositiepartijen CDA en D66 moeten inleveren in deze peiling. Beide houden nog maar de steun over van 13 respectievelijk 12 procent van de ondernemers. En dat terwijl in 2014 D66 (25 procent) en CDA (20 procent) nog bijna even belangrijk waren voor ondernemers als de VVD.

PVV BLIJFT IMPOPULAIR

De PVV blijft impopulair onder ondernemers: slechts 2 procent overweegt op Wilders te stemmen, nog minder dan de 3 procent in 2014. Verder vallen er van ondernemers weinig electorale verrassingen te verwachten. Geen enkele andere (nieuwe) partij komt hoger uit dan 1 procent en vele halen zelfs dat niet. Of ze zouden het moeten hebben van de 12 procent van de ondernemers die (nog) niet

A photograph of two men walking towards the camera on a cobblestone path. The man on the left is wearing a light blue button-down shirt and dark blue jeans, smiling. The man on the right is wearing a white button-down shirt and blue jeans, also smiling. They are surrounded by lush green trees and a white building with blue accents in the background. Other people are visible in the distance.

Forum Nieuwjaarsenquête

De Forum Nieuwjaarsenquête is een landelijk onderzoek (via internet) naar de mening van directeuren van Nederlandse ondernemingen over het kabinetsbeleid. Aan het onderzoek (dat werd gehouden in de periode van 15 tot 29 december) is deelgenomen door 272 leden van regionale ondernemersverenigingen die zijn aangesloten bij VNO-NCW. Van deze ondernemers geeft 41 procent leiding aan een bedrijf tussen de tien en honderd werknemers, 31 procent aan een bedrijf met minder dan tien werknemers en nog eens 28 procent aan een bedrijf met meer dan honderd werknemers.

'IK BEN BANG VOOR DE VERKIEZINGEN EN DE SCHADE DIE DIT ZAL OPLEVEREN'

weet wat te stemmen. De PvdA profiteert ondertussen op geen enkele wijze van de waardering voor dit kabinet: slechts 3 procent van de ondernemers zou op dit moment op deze partij stemmen.

RUTTE BELOOND

Individuele ministers, ook die van de PvdA, liften wel mee op de nieuwe waardering voor het kabinet. Althans, de meesten dan. Opvallend is de stijging van de populariteit van de minister-president. Mark Rutte kreeg in 2014 nog een onvoldoende van ondernemers (5,4) maar wordt dit jaar beloond met een 7,2. 'Het positieve geluid' en 'tegen beter weten in verspreide optimisme' leveren hem punten op. Daarmee haalt hij bijna de immer populaire minister van Financiën Jeroen Dijsselbloem in, die hem nog net voor blijft met een mooie 7,3. Die krijgt Dijs-

selbloem ongetwijfeld vanwege de waardering die veel ondernemers uitspreken voor 'het op orde houden van de staatskas', 'het terugdringen van de tekorten' en 'het overeind houden van de financiële sector'.

ASSCHER GEDAALD

Andere grote stijgers ten opzichte van 2014 zijn Jeanine Hennis (+0,9), Lilianne Ploumen (+0,7), Henk Kamp (+0,6) en Stef Blok (+0,6). Ook Edith Schippers, Melanie Schultz, Bert Koenders en Jet Bussemaker hebben hun rapportcijfer weten op te vijzelen. Zorgelijker gesteld is het met de ministers Ronald Plasterk, Lodewijk Asscher en Ard van der Steur: niet alleen scoren ze allemaal onder de 5, maar ze halen ook nog eens een lager cijfer dan waar ze mee begonnen. Vooral de score van vicepresident Asscher valt op: waar hij in

Hoe tevreden zijn ondernemers over het beleid van het kabinet?

Rapportcijfer kabinet

2014 nog een hogere waardering kreeg dan Rutte, lijkt hij het nu helemaal verbruikt te hebben bij ondernemers.

WET WERK EN ZEKERHEID

Naar het waarom is het niet lang zoeken. Op de open vraag welk onderdeel van het kabinetsbeleid ondernemers het minst aanspreekt, volgen vooral veel klachten over de nieuwe Wet Werk en Zekerheid van minister Asscher. 'Wat een draak! Zo maak je het voor ondernemers nog lastiger om te investeren in werkgelegenheid', stelt een ondernemer. 'Goed bedoeld, maar pakt averechts uit', concludeert een ander. Iemand spreekt zelfs van een 'monster in wolfskleren'. Een derde vindt deze wet 'niet praktijkbestendig en zeer eenzijdig opgesteld'. Op deze manier 'werkt het alleen maar nog meer flexibele arbeid in de hand.'

PROBLEEM TUSSEN FLEX EN VAST

Maar er is meer dat ondernemers niet zint. De Wet DBA (ter vervanging van de VAR-verklaring) en het zzp-beleid bijvoorbeeld. 'De crisis is mede opgevangen door zzp'ers die daarvoor niet bepaald beloond zijn', concludeert een ondernemer. 'Los het probleem tussen flex en vast op, het gat wordt veel te groot. Beloon werken met wat belastingvoordelen', is ook een oproep. Ook wordt er met angst en beven vooruitgekeken: 'Ik ben bang voor de verkiezingen en de schade die dit zal opleveren. Allemaal doordat het kabinet de mensen op straat en het mkb niet serieus lijkt te nemen.'

KWALITEIT ONDERWIJS

Ook behoorlijk ontevreden zijn ondernemers over het onderwijsbeleid: zo'n 70 procent vindt dat er te weinig is gedaan om de kwali-

Welke onderwerpen vinden ondernemers het belangrijkst?

teit van het onderwijs te verbeteren. En dat terwijl ondernemers dit wel heel belangrijk vinden. ‘Techniek en innovatie krijgen nog te weinig aandacht in vooral het mbo-onderwijs.’ En een ander: ‘Waar zijn er nog avondscholen om de spijtoptant op latere leeftijd te diplomeren?’

BELASTINGDRUK EN BUREAUCRATIE

Nog erger wordt het als het gaat om de hoge belastingdruk: die schiet bijna 80 procent van de ondernemers in het verkeerde keelgat. En met bijna 90 procent (zeer) ontevreden ondernemers is de aanpak van bureaucratie en regeldruk, net als voorgaande jaren, weer het onbetwiste dieptepunt van het kabinetsbeleid. ‘Het onderwerp is helemaal van de politieke agenda verdwenen’, concludeert een ondernemer.

GROEI EN HANDEL

Veel gelukkiger worden ondernemers van het economische beleid van dit kabinet. Ronduit juichend zijn ondernemers over de pogingen om de buitenlandse handel te stimuleren: meer dan 80 procent is hier tevreden tot zeer tevreden over. Ook over het stimuleren van de groei en het herstel van het consumentenvertrouwen is de gemiddelde ondernemer zeer te spreken. Dit zijn ook de onderwerpen waarvan ondernemers zelf aangeven ze heel belangrijk te vinden.

UITBREIDING WEGENNET

Bijna tweederde is ook tevreden over de verbetering van de infrastructuur en de bereikbaarheid. ‘Blij met uitbreiding wegennet en de verruiming snelheidslimieten’, meldt een ondernemer. Wel klaagt een ander dat Neder-

INFOGRAPHICS: TOVISION

Rapportcijfer ministers

land teveel treuzelt als het gaat om een vorm van kilometerheffing. 'We zijn (te) bang om iets dergelijks in te voeren, terwijl landen om ons heen dit wel doen.'

NL NEXT LEVEL

Wat ondernemers écht belangrijk vinden, komt ook naar voren uit de vraag over *NL Next Level* (www.nl-nextlevel.nl), de brede investeringsagenda die ondernemingsorganisaties in 2016 gepresenteerd hebben. Welke investeringsprogramma's ziet u als essentieel voor de toekomst van ons land, werd ondernemers voorgelegd. Op nummer 1 komt innovatie: met onze topsectoren wereldwijd bijdragen aan oplossingen voor de grote kwesties (54 procent). Bijna evenveel stemmen krijgt de energietransitie: binnen 30 jaar naar een CO₂-neutrale energievoorziening (53 procent). En

op nummer 3 sustainable urban delta: ons dichtbevolkte land leefbaar en bereikbaar houden en onze oplossingen exporteren (41 procent).

INVESTEREN IN DE TOEKOMST

Maar ook de investeringsprogramma's op het gebied van digitalisering (39 procent), veiligheid (38 procent) en internationaal ondernemen (37 procent) worden door veel ondernemers als essentieel gezien: 'Eigenlijk zijn al deze topics belangrijk!' Van een volgend kabinet wordt in elk geval ambitie verwacht: 'We moeten sneller vooruit!' ▣

'LASTEN-DRUK IS HELEMAAL VAN DE POLITIEKE AGENDA VERDWENEN'

Hoe tevreden zijn ondernemers over het beleid?

